

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Е. ТАНЧЕВ
представено на 17 декември 2020 година¹

Дело C-128/19

Azienda Sanitaria Provinciale di Catania
срещу
Assessorato della Salute della Regione Siciliana,
встъпили страни:
AU

(Преюдициално запитване от Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд, Италия)

„Държавни помощи — Понятия „съществуваща помощ“ и „нова помощ“ — Регламент (ЕС) № 702/2014 — Помощ за разходите по предотвратяване, контрол и ликвидиране на болести по животните и за отстраняване и компенсирание на вредите, причинени от такива болести — Регламент (ЕС) № 1408/2013 — Помощ de minimis“

1. Спорът по настоящото дело възниква от приета през 1989 г. от Регион Сицилия законодателна мярка, предвиждаща изплащането на обезщетение на собствениците на животни, унищожени поради заразяването им с определени заболявания. През годините това обезщетение на няколко пъти е финансирано посредством законодателство, прието от Регион Сицилия. AU, сицилиански животновъд, претендира пред националните съдилища изплащането на въпросното обезщетение на основание на Регионалния закон от 2005 г., най-актуалната мярка, предвиждаща финансиране на обезщетението. Поставеният пред Съда въпрос е дали това обезщетение представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС и ако това е така, дали е било прилагано в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС.
2. Проблемът се състои в обстоятелството, че докато за първоначалното законодателство от 1989 г. и за няколко закона за финансиране е имало решение за разрешаване от Комисията, случаят не е такъв със Закона от 2005 г. Ето защо възниква въпросът дали посоченият закон попада в обхвата на разрешението, предоставено от Комисията по-отношение на предходното законодателство за финансиране.
3. Ето защо настоящото дело предоставя възможност на Съда да даде насоки относно понятията „нова помощ“, за която поради това ѝ качество, преди привеждането ѝ в действие трябва да се уведоми Комисията, и „съществуваща помощ“, за която това изискване не се прилага — или защото вече е била разрешена, или защото (по-специално) изменя в ограничен обхват вече разрешена помощ.

¹ Език на оригиналния текст: английски.

I. Правна уредба

A. Правото на Европейския съюз

4. Член 1 от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член [108 ДФЕС]² предвижда:

„За целите на настоящия регламент:

[...]

б) „съществуваща помощ“ означава:

[...]

ii) разрешена помощ, т.е. схеми за помощ и индивидуална помощ, които са били разрешени от Комисията или от Съвета;

[...]

в) „нова помощ“ означава всяка помощ, т.е. схеми за помощ и индивидуална помощ, които не са съществуваща помощ, включително измененията на съществуваща помощ;

[...]“.

B. Италианското право

5. Член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989³ предвижда:

„1. За оздравяването на животновъдните стопанства за едър рогат добитък, засегнати от туберкулоза, бруцелоза и левкоза, както и на тези за овце и кози, засегнати от бруцелоза, в съответствие със закони № 615 от 9 юни 1964 г., № 33 от 23 януари 1968 г. и № 34 от 23 януари 1968 г., с последващите изменения и допълнения, на собствениците на едър рогат добитък, унищожен и/или умъртвен поради заразяване с туберкулоза, бруцелоза и левкоза, и на овце и кози, унищожени и/или умъртвени поради заразяване с бруцелоза, се предоставя допълнително обезщетение към обезщетението, предвидено в действащите национални разпоредби, в размера, посочен в приложената към настоящия закон таблица.

[...]

2 ОВ L 83, 1999 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 41.

3 Legge Regione Sicila 5 giugno 1989, n. 12 — Interventi per favorire il risanamento e il reintegro degli allevamenti zootecnici colpiti dalla tubercolosi, dalla brucellosi e da altre malattie infettive e diffusive e contributi alle associazioni degli allevatori (Регионален закон на Сицилия № 12 от 5 юни 1989 г. за установяване на мерки за подпомагане на оздравяването и възстановяването на животновъдните стопанства, засегнати от туберкулоза, бруцелоза и други широко разпространени инфекциозни заболявания, и за предвиждане на вноски в сдруженията на животновъдите) (наричан по-нататък „Регионален закон на Сицилия № 12/1989“).

4. За същите цели като посочените в предходните параграфи и с цел да се улесни прилагането на мерките по оздравяване на животновъдните стопанства, на свободно практикуващите ветеринарни лекари, на които е разрешено да извършват действията, посочени в министерски декрети от 1 юни 1968 г. и 3 юни 1968 г., се изплаща възнаграждение в размер на 2000 италиански лири, в допълнение към предвиденото от действащите национални разпоредби, за всяко проверено животно от едрия рогат добитък. Във всички случаи общото обезщетение не може да надвишава 3000 италиански лири.

5. За целите на настоящия член се разрешават разходи в размер на 7 млрд. италиански лири за текущата финансова година и 6 млрд. италиански лири за всяка от финансовите 1990 г. и 1991 г.“.

6. Член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005⁴ гласи:

„За постигане на целите по член 1 от [Регионален закон на Сицилия № 12/1989], в съответствие с разпоредбите на член 134 от Регионален закон на Сицилия № 32 от 23 декември 2000 г., се разрешават разходи в размер на 20 млн. евро за плащане на сумите, дължими от местните здравни служби в Сицилия на собствениците на животни, унищожени поради заразяване с инфекциозни заболявания в периода от 2000 г. до 2006 г., както и за плащане на възнагражденията за същите години на свободно практикуващите ветеринарни лекари, участвали в дейностите по оздравяване. За целите на настоящия параграф се одобряват разходи в размер на 10 млн. евро за финансовата 2005 г. (основно бюджетно перо 10.3.1.3.2, глава 417702). За следващите финансови години се процедира в съответствие с член 3, параграф 2, подточка i) от Регионален закон № 10 от 27 април 1999 г. с последващите изменения и допълнения“.

II. Фактите по спора в главното производство и преюдициалните въпроси

7. AU е животновъд, който иска да му се изплати обезщетението, предвидено първоначално в член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989, а впоследствие в член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 в полза на операторите в животновъдния сектор, които са били принудени да унищожат добитъка, заразен с бруцелоза.

8. AU сезира Giudice unico del Tribunale di Catania (Районен съд, заседаващ в състав от един съдия, Катания, Италия) с искането да се разпорежи на Azienda Sanitaria Provinciale di Catania (Здравна агенция на провинция Катания, наричана по-нататък „ASPC“) да изплати 11 930,08 EUR като обезщетение за унищожаването на животни, заразени с инфекциозни заболявания. С определение № 81/08 Giudice unico del Tribunale di Catania (Районен съд, заседаващ в състав от един съдия, Катания) уважава това искане.

9. На 21 април 2008 г. ASPC подава жалба за отмяна на определение № 81/08 на Giudice unico del Tribunale di Catania (Районен съд, заседаващ в състав от един съдия, Катания). С решение № 2141/2011 от 3/8 юни 2011 г. Giudice unico del Tribunale di Catania (Районен съд, заседаващ в състав от един съдия, Катания) уважава жалбата и отменя определение № 81/08.

4 Legge Regione Sicilia 22 dicembre 2005, n. 19 — Misure finanziarie urgenti e variazioni al bilancio della Regione per l'esercizio finanziario 2005. Disposizioni varie (Регионален закон на Сицилия № 19 от 22 декември 2005 г. за установяване на спешни финансови мерки и за изменение на бюджета на региона за финансовата 2005 г. Различни разпоредби) (наричан по-нататък „Регионален закон на Сицилия № 19/2005“).

10. На 23 юли 2012 г. AU подава жалба пред Corte d'appello di Catania (Апелативен съд, Катания, Италия), като иска отмяната на решение № 2141/2011. С решение № 1469/2013 от 24 юли 2013 г. Corte d'appello di Catania (Апелативен съд, Катания) уважава жалбата и изменя решение № 2141/2011, като отхвърля жалба на ASPC за отмяна на определение № 81/08.

11. Пред Corte d'appello di Catania (Апелативен съд, Катания) ASPC твърди по-специално, че предвиденото в член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 обезщетение представлява държавна помощ, която не може да бъде приведена в действие, докато Комисията не я обяви за съвместима с вътрешния пазар — нещо, което тя не е направила. Corte d'appello di Catania (Апелативен съд, Катания) отхвърля този довод, на основание че, първо, с решение от 11 декември 2002 г.⁵ Комисията е направила преценка на съвместимостта с вътрешния пазар на регионалните закони, с които през годините до 1997 г. са били финансирани мерките, предвидени в материалноправната разпоредба на член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989, а именно член 11 от Регионален закон на Сицилия № 40/1997⁶ и член 7 от Регионален закон на Сицилия № 22/1999⁷; и че, второ, констатацията на Комисията в това решение, че такива регионални закони са съвместими с вътрешния пазар, простира действието си по отношение на член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005, с който са били финансирани и мерките, предвидени в член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989.

12. На 7 март 2014 г. ASPC обжалва решението на Corte d'appello di Catania (Апелативен съд, Катания) пред Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд, Италия).

13. Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд) спира производството и отправя до Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли да се приеме, с оглед на [членове 107 ДФЕС и 108 ДФЕС] и на [„Насоките на Общността за държавните помощи в селскостопанския сектор“]⁸, че разпоредбите на член 25, параграф 16 от [Регионален закон на Сицилия № 19/2005] — доколкото предвиждат, че „за постигане на целите по член 1 от [Регионален закон на Сицилия № 12/1989], в съответствие с разпоредбите на член 134 от Регионален закон на Сицилия № 32 от 23 декември 2000 г., се одобряват разходи в размер на 20 млн. евро за плащане на сумите, дължими от AUSL [местни здравни служби] в Сицилия на собствениците на унищожени животни поради заразяване с широко разпространени инфекциозни заболявания в периода от 2000 г. до 2006 г., както и за плащане на възнагражденията за същите години на свободно практикуващите ветеринарни лекари, участвали в дейностите по оздравяване. За целите на настоящия параграф се одобряват разходи в размер на 10 млн. евро за финансовата 2005 г. (основно бюджетно перо 10.3.1.3.2, глава 417702). За следващите финансови години се процедира в съответствие с член 3, параграф 2, подточка i) от Регионален закон № 10 от 27 април 1999 г. с последващите изменения и допълнения“ —

5 Решение на Комисията от 11 декември 2002 г. относно държавни помощи NN 37/98 (ex N 808/97) и NN 138/02 — Италия (Сицилия) — Помощ вследствие на епизоотични заболявания: Член 11 от Регионален закон № 40/1997 „Изменения в бюджета на региона и в бюджета на Държавната агенция по горите за финансовата 1997 г. — Изменение на член 49 от Регионален закон № 30 от 7 август 1997 г.“ (помощ NN 37/98) и член 7 от Регионален закон № 22/1999 „Спешни мерки в селскостопанския сектор“ (помощ N 138/02) (C(2002) 4786) (наричано по-нататък „Решението от 2002 г.“).

6 Legge Regione Sicilia 7 novembre 1997 г., n. 40 — Variazioni al bilancio della Regione ed al bilancio dell'Azienda delle foreste demaniali della regione siciliana per l'anno finanziario 1997 — Assestamento. Modifica dell'articolo 49 della legge regionale 7 agosto 1997, n. 30 (Регионален закон на Сицилия № 40 от 7 ноември 1997 г. за изменение на бюджета на региона и на бюджета на Сицилианската регионална агенция по обществените гори за финансовата 1997 г. — Изменение на член 49 от Регионален закон № 30 от 7 август 1997 г.) (наричан по-нататък „Регионален закон на Сицилия № 40/1997“).

7 Legge Regione Sicilia 28 settembre 1999, n. 22 — Interventi urgenti per il settore agricolo (Регионален закон на Сицилия № 22 от 28 септември 1999 г. относно спешните мерки в селскостопанския сектор) (наричан по-нататък „Регионален закон на Сицилия № 22/1999“).

8 ОВ С 232, 2000 г., стр. 17.

представяват държавна помощ, която, като поставя в по-благоприятно положение определени предприятия или определени производства, нарушава или заплашва да наруши конкуренцията?

- 2) Макар да е възможно разпоредбите на член 25, параграф 16 от [Регионален закон на Сицилия № 19/2005], доколкото предвиждат, че „за постигане на целите по член 1 от [Регионален закон на Сицилия № 12/1989], в съответствие с разпоредбите на член 134 от Регионален закон на Сицилия № 32 от 23 декември 2000 г., се позволяват разходи в размер на 20 млн. евро за плащане на сумите, дължими от AUSL [местни здравни служби] в Сицилия на собствениците на унищожени животни поради заразяване с широко разпространени инфекциозни заболявания в периода от 2000 г. до 2006 г., както и за плащане на възнагражденията за същите години на свободно практикуващите ветеринарни лекари, участвали в дейностите по оздравяване. За целите на настоящия параграф се одобряват разходи в размер на 10 млн. евро за финансовата 2005 г. (основно бюджетно перо 10.3.1.3.2, глава 417702). За следващите финансови години се процедира в съответствие с член 3, параграф 2, подточка i) от Регионален закон на Сицилия № 10 от 27 април 1999 г. с последващите изменения и допълнения“ — по принцип да представяват държавна помощ, която, като поставя в по-благоприятно положение определени предприятия или определени производства, нарушава или заплашва да наруши конкуренцията, може ли все пак да се приеме, че тези разпоредби са в съответствие с [членове 107 и 108 ДФЕС], като се вземат предвид мотивите, въз основа на които [Комисията] е приела в [Решението от 2002 г.], че тъй като са изпълнени условията, предвидени в [Насоките на Общността за държавните помощи в селскостопанския сектор], разпоредбите с подобно съдържание на член 11 от Регионален закон на Сицилия № 40/1997 и на член 7 от Регионален закон на Сицилия № 22/1999, са съвместими с членове [107 ДФЕС и 108 ДФЕС]?”.

14. Писмени становища представят ASPC, Италианската република и Европейската комисия. Поради пандемията от Covid-19 насроченото за 30 април 2020 г. съдебно заседание е отменено. Вместо това изпратените на страните преди съдебното заседание въпроси, на които да се предостави устен отговор, са преобразувани във въпроси, на които да се отговори писмено, и отправени до заинтересованите субекти по член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз. Освен това посредством процесуалните организационни действия, предвидени в член 62, параграф 1 от Процедурния правилник, от Италианската република е поискано да отговори на допълнителни въпроси. ASPC, Италианската република и Комисията отговарят на тези въпроси в определения от Съда срок.

III. Анализ

15. С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска от Съда да установи дали обезщетението, предвидено в член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989 в полза на собствениците на животни, унищожени поради заразяване с някои инфекциозни заболявания (наричано по-нататък „спорното обезщетение“) и финансирано по член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005, представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС.

16. С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали, ако отговорът на първия въпрос е утвърдителен, член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 следва да се счита, че е „в съответствие с [...] [членове 107 и 108 ДФЕС], като се вземат предвид мотивите, с които [Комисията] е обявила в [Решението от 2002 г.], че [...] разпоредбите с подобно съдържание, и по-конкретно член 11 от Регионален закон на Сицилия № 40/1997 и член 7 от Регионален закон на Сицилия № 22/1999, са съвместими с [членове 107

и 108 ДФЕС]⁹.

17. По искане на Съда в настоящото заключение ще се ограничи да разгледам втория преюдициален въпрос. За целите на анализа ще допусна, че спорното обезщетение представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС.

А. Компетентност на Съда да предостави отговор на втория преюдициален въпрос

18. Комисията твърди, че вторият преюдициален въпрос е недопустим, тъй като Съдът не е компетентен да се произнася по съвместимостта на мерки за помощ с вътрешния пазар.

19. Според мен Съдът е компетентен да предостави отговор на втория въпрос.

20. Действително съгласно установената съдебна практика Съдът не е компетентен да се произнася по въпроса за съвместимостта на държавна помощ или схема за помощи с вътрешния пазар, тъй като преценката на тази съвместимост е от изключителната компетентност на Комисията, която действа под контрола на юрисдикциите на Съюза¹⁰.

21. Струва ми се обаче, че с втория си въпрос, възпроизведен в точка 16 по-горе, запитващата юрисдикция не иска от Съда да установи дали спорното обезщетение е съвместимо с вътрешния пазар. Подчертавам, че в акта за преюдициално запитване самата запитваща юрисдикция отбелязва, че „националната юрисдикция не е компетентна да се произнесе относно съвместимостта на [спорното обезщетение] с вътрешния пазар, тъй като [...] извършването на такава оценка [...] е изключително задължение на Комисията“.

22. С оглед на позоваването във втория въпрос на Решението от 2002 г., струва ми се, че запитващата юрисдикция иска по-скоро да се потвърди дали член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 попада в обхвата на Решението от 2002 г., вследствие на което за тази мярка не е трябвало да се изпрати уведомление до Комисията и да се получи разрешение от нея, преди да бъде приведена в действие.

23. В това отношение ще отбележа, че в контекста на системата за контрол на държавните помощи процедурата е различна в зависимост от обстоятелството дали помощта е „съществуваща“ — какъвто, както ще бъде пояснено по-долу, е случаят със спорното обезщетение, ако тя се разглежда като попадаща в обхвата на Решението от 2002 г. — или „нова“ помощ. Макар в съответствие с член 108, параграф 3 ДФЕС Комисията следва да бъде уведомявана в разумен срок за нова помощ, като тя не може да бъде приведена в действие, преди Комисията да е приела окончателно решение, съгласно член 108, параграф 1 ДФЕС съществуващата помощ може да бъде правомерно прилагана, доколкото Комисията не е установила нейното несъответствие. Следователно за разлика от случая с новата помощ не се изисква Комисията да бъде уведомявана за съществуващата помощ¹¹.

⁹ Ще отбележа, че с член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005, чиято съвместимост с членове 107 и 108 ДФЕС е предмет на първия и втория преюдициален въпрос, се финансира не само спорното обезщетение, но и изплащаните на свободно практикуващите ветеринарни лекари за дейности по оздравяване възнаграждения, предвидени в член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989. Спорът в главното производство при все това се отнася само до спорното обезщетение, за което АУ твърди, че му се дължи. Той не засяга изплащането на възнагражденията на свободно практикуващите ветеринарни лекари. Затова ще разгледам съвместимостта на член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 с членове 107 и 108 ДФЕС само в степената, отнасяща се до изплащането на спорното обезщетение на АУ.

¹⁰ Решения от 10 юни 2010 г., Fallimento Traghetti del Mediterraneo (C-140/09, EU:C:2010:335, т. 22), от 16 юли 2015 г., BVVG (C-39/14, EU:C:2015:470, т. 19) и от 19 декември 2019 г., Arriva Italia и др. (C-385/18, EU:C:2019:1121, т. 83).

¹¹ Решения от 18 юли 2013 г., P (C-6/12, EU:C:2013:525, т. 36), от 19 март 2015 г., OTP Bank (C-672/13, EU:C:2015:185, т. 35), от 26 октомври 2016 г., DEI/Комисия (C-590/14 P, EU:C:2016:797, т. 45), от 27 юни 2017 г., Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania (C-74/16, EU:C:2017:496, т. 86) и от 20 септември 2018 г., Carrefour Hypermarkets и др. (C-510/16, EU:C:2018:751, т. 25). Вж. също заключенията на генералния адвокат Sharpston по дело P (C-6/12, EU:C:2013:69, т. 22—26 и 35) и на генералния адвокат Wahl по дело Fallimento Traghetti del Mediterraneo (C-387/17, EU:C:2018:712, т. 37—41).

24. Ето защо ми се струва, че с втория си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали, поради обстоятелството че подобни разпоредби са били разрешени преди с Решението от 2002 г., член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 представлява съществуваща помощ по смисъла на член 1, буква б) от Регламент № 659/1999.

25. Противно на твърденията на Комисията, съгласно съдебната практика Съдът може да даде на запитващата юрисдикция всички насоки за тълкуване на правото на Съюза, които правят възможно тя да прецени дали национална мярка представлява нова, или съществуваща помощ¹².

26. Моят извод е, че Съдът е компетентен да даде отговор на втория преюдициален въпрос.

Б. Анализ на втория преюдициален въпрос

27. По-долу ще разгледам, първо, дали член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 представлява съществуваща помощ, за която поради това ѝ качество не трябва да се изпраща уведомление преди привеждането ѝ в действие. Второ, тъй като според мен случаят не е такъв, ще проверя дали, както твърди италианското правителство, спрямо въпросната мярка все пак може да се изключи прилагането на изискването за уведомяване по член 108, параграф 3 ДФЕС, на основание че в нейна полза се прилага груповото освобождаване, предвидено в Регламент (ЕС) № 702/2014 на Комисията¹³, или дали, както твърди Комисията, може да се изключи прилагането на същото изискване спрямо разглежданото обезщетение, тъй като то представлява помощ *de minimis* по смисъла на Регламент (ЕС) № 1408/2013 на Комисията¹⁴.

1. Представлява ли член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 съществуваща помощ?

28. ASPC твърди, че член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 не е съвместим с членове 107 и 108 ДФЕС. Според ASPC това се дължи на обстоятелствата, че, първо, Комисията не е била уведомена за тази мярка; второ, в Решението от 2002 г. Комисията е приела, че сходни мерки са били приведени в действие в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС; и трето, Решението от 2002 г. е задължително за националните съдилища.

29. Италианското правителство твърди, че член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 трябва да се счита за съвместим с членове 107 и 108 ДФЕС. Според посоченото правителство въпросното законодателство отговаря на условията по член 26 от Регламент № 702/2014, поради което за него не се прилага изискването за уведомяване по член 108, параграф 3 ДФЕС. Това законодателство следвало да се разглежда като съвместимо с вътрешния пазар поради констатацията на Комисията в Решението от 2002 г., че подобни мерки попадат в обхвата на член 107, параграф 3, буква в) ДФЕС. Тази констатация следвало да се потвърди по отношение на член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005.

30. Комисията не изразява становище по съществуването на втория преюдициален въпрос, като го счита за недопустим.

¹² Решение от 13 декември 2018 г., *Ritinger и др.* (C-492/17, EU:C:2018:1019, т. 43).

¹³ Регламент от 25 юни 2014 година относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 193, 2014 г., стр. 1).

¹⁴ Регламент от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* в селскостопанския сектор (ОВ L 352, 2013 г., стр. 9).

31. Според мен мерките, подложени на преценка в Решението от 2002 г., представляват съществуваща помощ, но член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 е изменение на тези мерки, което не е от чисто формален или административен характер, поради което то трябва да се разглежда като нова помощ и в това му качество за него трябва да бъде изпратено уведомление преди привеждането му в действие.

32. Както посочих в точка 23 по-горе, трайно установено е, че квалифицирането на мярка за държавна помощ като съществуваща или нова има важни последици с оглед на процесуалното ѝ третиране.

33. Съгласно член 108, параграф 3 ДФЕС Комисията трябва да бъде уведомена и да даде разрешение за новата помощ, преди тя да бъде приведена в действие. Ако бъде предоставена без разрешението на Комисията, новата помощ се счита за неправомерна. В този случай Комисията трябва да разгледа дали помощта е съвместима с вътрешния пазар и ако установи, че не е, тя трябва да разпорежи нейното възстановяване, освен ако това би било в противоречие с общ принцип на правото на Съюза¹⁵. Националните юрисдикции трябва да приложат всички необходими последици от нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС в съответствие с националното право както относно валидността на актовете за привеждане в изпълнение на мерките за помощ, така и относно връщането на финансовото подпомагане, предоставено в нарушение на тази разпоредба¹⁶.

34. Колкото до съществуващата помощ, от член 108, параграф 1 ДФЕС следва, че ако Комисията приеме, че съществуваща схема за помощ не е или вече не е съвместима с вътрешния пазар, тя трябва да предложи на съответната държава членка подходящи мерки, като например изменението или премахването на тази схема. Ако държавата членка приеме тези мерки, тя е длъжна да ги приложи. Ако държавата членка не приеме предложените мерки, Комисията може да започне официална процедура по разследване¹⁷. От това следва, че за съществуваща помощ не е необходимо уведомление и че тя може правомерно да се привежда в действие, докато Комисията не установи, че е несъвместима с вътрешния пазар¹⁸.

35. Макар понятието за съществуваща помощ да се споменава в член 108, параграф 1 ДФЕС, в тази разпоредба не се съдържа определение за него. Ето защо трябва да се използват съдържащите се във вторичното право определения, и по-конкретно в Регламент № 659/1999.

36. Съгласно член 1, буква б) от Регламент № 659/1999 „съществуваща помощ“ означава по-специално „разрешена помощ“, т.е. „схеми за помощ и индивидуална помощ, които са били разрешени от Комисията или от Съвета“ (подточка ii) от посочената разпоредба¹⁹.

15 Вж. член 1, буква е) и член 14, параграф 1 от Регламент № 659/1999.

16 Решения от 11 ноември 2015 г., Klausner Holz Niedersachsen (C-505/14, EU:C:2015:742, т. 24, 26 и 46), от 5 март 2019 г., Eesti Pagar (C-349/17, EU:C:2019:172, т. 89, 92 и 95) и от 19 декември 2019 г., Arriva Italia и др. (C-385/18, EU:C:2019:1121, т. 84, 87 и 88).

17 Вж. членове 17—19 от Регламент № 659/1999.

18 Вж. съдебната практика, цитирана в бележка под линия 11 по-горе.

19 Тъй като запитващата юрисдикция придава особено значение на Решението от 2002 г., ще се ограничи да разгледам въпроса дали член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 представлява съществуваща помощ по смисъла на член 1, буква б), подточка ii) от Регламент № 659/1999. Ето защо няма да анализирам дали това законодателство попада в обхвата на подточка iv) от посочената разпоредба, съгласно която помощта „се счита за съществуваща“ до изтичането на десетгодишния давностен срок за събирането ѝ от Комисията, предвиден в член 15 от същия регламент. Всъщност въпросът дали изплатено на АУ обезщетение може да се разглежда като „считано за съществуващо“, до момента не е бил упоменат в мотивите на преюдициалното запитване, нито в писмените становища на страните. Освен това и независимо от значението, което следва да се отреди на член 15 от Регламент № 659/1999, когато той се изтъква пред националния съд (в това отношение вж. решения от 26 април 2018 г., ANGED, C-233/16, EU:C:2018:280, т. 80, от 23 януари 2019 г., Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, EU:C:2019:51, т. 62 и от 30 април 2002 г., Government of Gibraltar/Комисия, T-195/01 и T-207/01, EU:T:2002:111, т. 130), информацията в преписката по делото е не е достатъчна, за да се установи дали в настоящия случай този срок е изтекъл (вж. бележка под линия 49 по-долу).

37. Съгласно определението в член 1, буква в) от Регламент № 659/1999 „нова помощ“ е „всяка помощ [...] ко[я]то не [е] съществуваща помощ, включително измененията на съществуваща помощ“. Измененията на съществуваща помощ са определени в член 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията²⁰ като „всякакво изменение, различно от промени от чисто формален или административен характер, което не оказва влияние върху оценката на съвместимостта на мярката за помощ с [вътрешния] пазар“.

38. Член 4, параграф 1, второ изречение от Регламент № 794/2004 гласи, че „[у]величение на първоначалния бюджет на дадена съществуваща схема за помощ до 20 % няма да се счита за промяна на съществуваща помощ“. Съгласно член 4, параграф 2 от този регламент увеличението на бюджета на разрешена схема за помощ, които превишават 20 %, представляват промени, които трябва да бъдат съобщени на Комисията.

39. Съгласно съдебната практика следните мерки се считат за изменения на съществуваща помощ, които не са от чисто формален или административен характер, поради което представляват нова помощ: разширяването (или ограничаването) на кръга на получателите по одобрена схема за помощ; удължаването на срока на действие на тази схема; или (като се прилага посоченият в предходната точка праг от 20 %) увеличението на разпределения за схемата бюджет²¹.

40. Що се отнася до получателите по схема за разрешена помощ, Съдът приема за нова помощ: изменението на критериите, съгласно които се определят лицата, които могат да ползват възстановяване на енергийни данъци (преди това само предприятия с дейност в производството на стоки, а впоследствие и доставчици на услуги)²²; разширяването на приложното поле на схема за съществуваща помощ за намаляване на социалноосигурителни вноски в Мецоджорно (Италия) спрямо предприятия във Венеция и Киоджа (Италия)²³; ограничаване на обхвата *ratione personae* на данъчния режим, приложим за професионалните спортни клубове (преди това всички такива клубове, а впоследствие само четирите професионални спортни клуба с положителен финансов баланс за предходната финансова година)²⁴.

41. По отношение на удължаването на срока на действие на одобрена схема за помощ във времето може да се посочи например решение от 9 септември 2009 г., *Diputación Foral de Álava и др./Комисия* (Т-227/01—Т-229/01, Т-265/01, Т-266/01 и Т-270/01, ЕУ:Т:2009:315, т. 232—234), потвърдено след обжалване²⁵, в което Общият съд приема, че изменението, първо, на срока на съществуващите данъчни кредити, второ, на условията за тяхното прилагане (и следователно на кръга на получателите) и трето, на облагаемата основа и процента на тези кредити представлява

20 Регламент от 21 април 2004 година за прилагането от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета относно определянето на подробни правила за прилагането на член 93 от Договора за създаване на Европейската общност (ОВ L 140 г., 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 2, стр. 42).

21 По отношение на нарушението на условие, свързано с декларацията на Комисията за съвместимост (а именно изискването за обявяването за помощ за инвестиционен проект да трябва да предхожда началото на изпълнението), вж. също решение от 13 юни 2013 г., *HGA и др./Комисия* (С-630/11 Р—С-633/11 Р, ЕУ:С:2013:387, т. 93—95).

22 Решение от 14 ноември 2019 г., *Dilly's Wellnesshotel* (С-585/17, ЕУ:С:2019:969, т. 51 и 61). Вж. също решение от 18 юли 2013 г., Р (С-6/12, ЕУ:С:2013:525, т. 47).

23 Решение от 28 ноември 2008 г., *Hotel Cipriani и др./Комисия* (Т-254/00, Т-270/00 и Т-277/00, ЕУ:Т:2008:537, т. 361 и 362), потвърдено след обжалване с решение от 9 юни 2011 г., *Comitato „Venezia vuole vivere“ и др./Комисия* (С-71/09 Р, С-73/09 Р и С-76/09 Р, ЕУ:С:2011:368).

24 Решение от 26 февруари 2019 г., *Athletic Club/Комисия* (Т-679/16, непубликувано, ЕУ:Т:2019:112, т. 98—102). Причината това ограничение на обхвата *ratione personae* на съществуващата схема за помощ да се счита за изменение, което не е от чисто формален или административен характер, е, че то въвежда диференцирано данъчно облагане в рамките на сектора на професионалните спортове. Това диференциране е могло да окаже въздействие върху преценката на съвместимостта на въпросната помощ с вътрешния пазар, тъй като е пречка за испанското правителство убедително да се позове на целта за насърчване на спорта.

25 С решение от 28 юли 2011 г., *Diputación Foral de Vizcaya и др./Комисия* (С-471/09 Р—С-473/09 Р, непубликувано, ЕУ:С:2011:521).

нова помощ. Подобно на това Съдът приема за нова помощ произтичащо от определение за привременни и обезпечителни мерки на национална юрисдикция четиринадесетмесечно удължаване на срока за прилагането на преференциална тарифа за снабдяване с електричество²⁶.

42. По отношение на увеличението на бюджета на одобрена схема за помощ следва да се посочи, че съгласно съдебната практика, понятието „бюджет на схема за помощ“ по смисъла на член 4, параграф 1 от Регламент № 794/2004 не се ограничава до размера на действително отпуснатите помощи. Напротив, това понятие следва да се разбира като отнасящо се до бюджетните средства, т.е. сумите, с които разполага органът, отговарящ за предоставянето на съответните помощи, за целите на това предоставяне, така както те са съобщени от съответната държава членка на Комисията и са одобрени от последната²⁷.

43. Така Съдът е приел, че следните мерки представляват изменения, които не са от чисто формален или административен характер: увеличаване на бюджета, предназначен за разрешена схема за помощи, с над 50 % (в съчетание с продължаване с две години на срока на действие на тази схема)²⁸; увеличение на бюджета, за който е отправено уведомление за разрешената схема за помощ, възлизащ на 10 милиона евро, с още 10 милиона евро²⁹; и увеличение на приходите от данъците, с които се финансират няколко схеми за помощ, спрямо съобщените на Комисията прогнози (освен когато това увеличение остава под прага от 20 %, предвиден в член 4, параграф 1 от Регламент № 794/2004)³⁰. За сметка на това не е счетена за изменение на съществуваща помощ промяната на системата за финансиране на общественото радио- и телевизионно разпространение на държава членка, която се изразява в замяната на такса за радио- и телевизионно разпространение, дължима въз основа на притежаването на приемник, с вноската за радио- и телевизионно разпространение, дължима на основание обитаването на жилище или служебно помещение. Съдът приема, че заместването на таксата за радио- и телевизионно разпространение с вноската за радио- и телевизионно разпространение не е довела до съществено увеличаване на сумата, получавана от обществените радио- и телевизионни оператори³¹.

44. Както беше посочено в точка 11 по-горе, по настоящото дело в Решението от 2002 г. Комисията решава да не повдига възражения по отношение на член 11 от Регионален закон на Сицилия № 40/1997 или на член 7 от Регионален закон на Сицилия № 22/1999 (наричани по-нататък „мерките от 1997 г. и 1999 г.“).

45. Необходимо е да се поясни, че мерките от 1997 г. и 1999 г. имат за цел да се финансира обезщетението, предвидено в член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989. В посочените мерки се прави изрично позоваване на тази разпоредба. В това отношение член 11 от Регионален закон на Сицилия № 40/1997 разрешава разходи в размер на 16 млрд. италиански лири (ITL) за изплащането на обезщетението, дължимо за животни, унищожени през 1993 г.,

26 Решение от 26 октомври 2016 г., DEI/Комисия (C-590/14 P, EU:C:2016:797, т. 58 и 59). Вж. също решения от 4 декември 2013 г., Комисия/Съвет (C-111/10, EU:C:2013:785, т. 58) и от 20 март 2014 г., Русе индъстри/Комисия (C-271/13 P, непубликувано, EU:C:2014:175, т. 30—39).

27 Решение от 20 септември 2018 г., Carrefour Hypermarchés и др. (C-510/16, EU:C:2018:751, т. 34).

28 Решение от 20 май 2010 г., Todaro Nunziatina & C. (C-138/09, EU:C:2010:291, т. 47).

29 Решение от 3 февруари 2011 г., Cantiere navale De Poli/Комисия (T-584/08, EU:T:2011:26, т. 65), потвърдено след обжалване с определение от 22 март 2012 г., Cantiere navale De Poli/Комисия (C-167/11 P, непубликувано, EU:C:2012:164).

30 Решение от 20 септември 2018 г., Carrefour Hypermarchés и др. (C-510/16, EU:C:2018:751, т. 39—41, 50 и 53).

31 Решение от 13 декември 2018 г., Rittinger и др. (C-492/17, EU:C:2018:1019, т. 63—67). Що се отнася до мерките, които не са счетени за съществуваща помощ, следва да се посочат и решения от 9 август 1994 г., Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311, т. 28, 29 и 35), отнасящо се до разширяване на обхвата на дейността на получаващо помощ публично учреждение, и от 17 юни 1999 г., Piaggio (C-295/97, EU:C:1999:313, т. 45—47), по което Съдът приема, че самият факт, че за сравнително дълъг период Комисията не е започнала разследване по държавна мярка, не може сам по себе си да придаде на тази мярка обективния характер на съществуваща помощ.

1994 г., 1995 г., 1996 г. и 1997 г.³². Член 7 от Регионален закон на Сицилия № 22/1999 разрешава допълнителни разходи в размер на 20 млрд. италиански лири за същата цел³³. Бих искал да подчертая, че въз основа на представените пред Съда документи мерките от 1997 г. и 1999 г. не изглежда да са оказали някакво въздействие върху правото на обезщетение или върху характеристиките на това обезщетение, както са определени в член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989.

46. В Решението от 2002 г. Комисията приема, че мерките от 1997 г. и 1999 г. представляват държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС. Помощта обаче е съвместима с вътрешния пазар, тъй като отговаря на четирите условия по точки 11.4.2—11.4.5 от Насоките на Общността за държавните помощи в селскостопанския сектор³⁴. Първо, съгласно Решението от 2002 г. италианските органи са посочили, че болестите, за които се отнасят мерките от 1997 г. и 1999 г., а именно туберкулоза, бруцелоза и левкоза, са източник на безпокойство за публичните органи и че са били част от национална нормативна уредба, имаща за цел предотвратяването, контрола и ликвидирането на такива болести. Второ, Решението от 2002 г. гласи, че според италианските органи мерките както от 1997 г., така и от 1999 г. са имали както превантивни, така и компенсаторни цели. Трето, в това решение се посочва, че, отново според италианските органи, мерките от 1997 г. и 1999 г. са съвместими с целите и разпоредбите на ветеринарните правила на ЕС. Четвърто, съгласно Решението от 2002 г. италианските органи са подчертали, че предоставената по силата на мерките от 1997 г. и 1999 г. помощ щяла да покрие 50 % от претърпените от животновъдите вреди, като още 30 % (по отношение на едрия рогат добитък) или 50 % (по отношение на овцете и козите) щели да бъдат покрити от обезщетение, предоставено съгласно национални, а не регионални мерки. В резултат на това щели да бъдат покрити 80 % от претърпените от собствениците на едър рогат добитък вреди и 100 % от претърпените от собствениците на овце и кози. В Решението от 2002 г. освен това се отбелязва, че според италианските органи евентуалните рискове от свръхобезщетение биха настъпили само по отношение на по-възрастни животни с незначителна генетична стойност. В това отношение Комисията отбелязва, че известна степен на свръхобезщетение е приемлива в отделни случаи, когато то произтича от изискванията за опростяване на административните процедури, тъй като се налагало да бъдат разгледани хиляди отделни заявления.

47. Вследствие на това, макар да изразява съжаление, че мерките от 1997 г. и 1999 г. са били приведени в действие в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС³⁵, Комисията прави заключението, че те попадат в обхвата на член 107, параграф 3, буква в) ДФЕС и че следователно са съвместими с вътрешния пазар.

48. От това следва, че мерките от 1997 г. и 1999 г. трябва да се разглеждат като разрешена схема за помощи и следователно като съществуваща помощ по смисъла на член 1, буква б), подточка ii) от Регламент № 659/1999.

49. Ето защо е необходимо да се разгледа дали член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 представлява изменение на мерките от 1997 г. и 1999 г., което не е от чисто формален или административен характер по смисъла на член 1, буква в) от Регламент № 659/1999 и на член 4, параграф 1 от Регламент № 794/2004.

32 Член 11 от Регионален закон на Сицилия № 40/1997 предвижда, че „за постигане на целите по член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989, с последващите изменения и допълнения, се позволяват разходи в размер на 16 млрд. италиански лири за плащане на сумите, дължими от местните здравни служби в Сицилия на собствениците на животни, унищожени поради заразяване с туберкулоза, бруцелоза, левкоза и други широко разпространени инфекциозни заболявания в периода 1993 г., 1994 г., 1995 г., 1996 г. и 1997 г., както и за плащане на възнагражденията за същите години на свободно практикуващите ветеринарни лекари, участвали в дейностите по оздравяване“.

33 Член 7 от Регионален закон на Сицилия № 22/1999 позволява „за финансовата 1999 г. разходи в размер на 20 млрд. италиански лири за целите по член 11 от Регионален закон на Сицилия № 40/1997“.

34 Вж. бележка под линия 8 по-горе.

35 Комисията е уведомена за член 11 от Регионален закон на Сицилия № 40/1997 преди приемането му, но той влиза в сила преди приемането на Решението от 2002 г.

50. Следва да се припомни, че съгласно съдебната практика като дерогация от общия принцип на несъответствие на държавните помощи с вътрешния пазар, прогласен в член 107, параграф 1 ДФЕС, решенията на Комисията за разрешаване на схема за помощ следва да се тълкуват стриктно³⁶.

51. Според мен член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 представлява изменение на разрешената с Решението от 2002 г. схема за помощ, което не е от чисто формален или административен характер.

52. Причината за това е, че целта на член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 е да се финансира обезщетението по член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989, изрично посочен в него. За тази цел с него се разрешават разходи в размер на 20 милиона евро по отношение на животни, унищожени между 2000 г. и 2006 г. Подобно на мерките от 1997 г. и 1999 г.³⁷ член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 не изглежда да оказва някакво въздействие върху правото на спорното обезщетение или на някоя от неговите характеристики — като запитващата юрисдикция следва да провери това обстоятелство.

53. Следователно единствената цел на член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 е, първо, да предвиди удължаване на срока за прилагане на спорното обезщетение (дължимо на собствениците на животни, унищожени между 2000 г. и 2006 г., докато мерките от 1997 г. и 1999 г. са се прилагали само по отношение на животни, унищожени между 1993 г. и 1997 г.), и второ, да се увеличи бюджетът, разпределен за това обезщетение (с 20 млн. евро, докато мерките от 1997 г. и 1999 г. са разрешавали разходи в размер на 36 млрд. италиански лири, което възлиза на около 18 592 448 EUR)³⁸.

54. Така увеличението на разпределения за схемата за помощ бюджет, както е възпроизведено в Решението от 2002 г., изглежда, е доста над прага от 20 %, определен с член 4, параграфи 1 и 2 от Регламент № 794/2004³⁹. Това обстоятелство очевидно следва да се провери от запитващата юрисдикция. Ако тази юрисдикция потвърди, че увеличението надвишава прага от 20 %, от това ще следва, че член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 не представлява изменение от чисто формален или административен характер на схемата, разрешена в Решението от 2002 г. Това важи на по-силно основание, като се има предвид, че увеличението на разпределения за съществуваща схема за помощ бюджет е съчетано с шестгодишно удължаване на срока на действие на тази схема. Това следва и от посочената в точки 41—43 по-горе съдебна практика.

55. Освен това ще отбележа, че Комисията е била уведомявана за мерки, подобни на член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 и на мерките от 1997 г. и 1999 г., т.е. мерки, чиято цел е да се финансира обезщетението по член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989, като тя е решила да не повдига възражения по отношение на тях. Съгласно съдържащата се в Решението от 2002 г. информация⁴⁰, потвърдена от италианското правителство в отговор на процесуалните организационни действия, случаят е такъв, първо, с

36 Решение от 20 септември 2018 г., Carrefour Supermarchés и др. (C-510/16, EU:C:2018:751, т. 37).

37 Вж. точка 45 по-горе.

38 Преобразуването в евро е съгласно изчисленията на Комисията в Решението от 2002 г. (вж. стр. 4 от него).

39 Това е вярно дори ако се вземе предвид възможността, посочена в Решението от 2002 г. (вж. стр. 4 от него), допълнителната помощ да може да бъде предоставена в размер на 17 637 516 000 италиански лири за 1996 г. (около 9 109 017 EUR) и на 19 898 146 000 италиански лири (около 10 276 535 EUR) за 1997 г.

40 Вж. стр. 3 и бележка под линия 2 от Решението от 2002 г.

Регионален закон на Сицилия № 5/1993⁴¹, с който се разрешават разходи в размер на 10 млрд. италиански лири (около 5 млн. евро) и който е одобрен с решение от 2 април 1993 г.⁴², и второ, с Регионален закон на Сицилия № 28/1995⁴³, с който се разрешават разходи в размер на 16 млрд. италиански лири (около 9,7 млн. евро) и който е одобрен с решение от 15 септември 1995 г.⁴⁴ Това обстоятелство е в подкрепа на моя извод, че член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005, подобно на други финансови мерки, представлява нова помощ, за която Комисията трябва да се уведоми преди привеждането ѝ в действие.

56. Искам също така да отбележа, че самият член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989, който, изглежда, е материалноправната разпоредба, предвиждаща спорното обезщетение⁴⁵, е предмет на решение на Комисията да не се повдигат възражения (наричано по-нататък „решението от 1989 г.“)⁴⁶. В това отношение ще подчертая, че въпросът дали член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 трябва да се разглежда като изменение от чисто формален или административен характер на съществуваща помощ, трябва да се прецени с оглед на Решението от 2002 г., а не на решението от 1989 г. Причина за това е, че изменението се отнася конкретно до бюджета, разпределен за разрешената схема за помощ, който е увеличен по няколко различни повода, като последното увеличение е предмет на разрешението, предоставено в Решението от 2002 г.

57. Моят извод е, че национална мярка като член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005, чиято единствена цел е увеличение на бюджета, разпределен за разрешена схема за помощ, и да предвиди шестгодишно удължаване на срока на действие на тази схема, представлява изменение на съществуваща помощ по смисъла на член 1, буква в) от Регламент № 659/1999, освен ако това увеличение не остане под прага от 20 %, предвиден в член 4, параграф 1, второ изречение от Регламент № 794/2004 — като запитващата юрисдикция следва да провери това обстоятелство.

41 Legge Regione Sicilia 5 gennaio 1993 г., n. 5 — Rifornamento dell'articolo 1 della legge regionale 5 giugno 1989, n. 12 relativa a „Interventi per favorire il risanamento ed il reintegro degli allevamenti zootecnici colpiti dalla tubercolosi, dalla brucellosi e da altre malattie infettive e diffusive e contributi alle associazioni degli allevatori“ (Регионален закон на Сицилия № 5 от 5 януари 1993 г., рефинансиране на член 1 от [Регионален закон на Сицилия № 12/1989]) (наричан по-нататък „Регионален закон на Сицилия № 5/1993“). Член 1, параграф 1 от Регионален закон на Сицилия № 5/1993 предвижда, че „за постигане на целите по член 1 от [Регионален закон на Сицилия № 12/1989] се разрешават разходи в размер на 9 млрд. италиански лири за финансовата 1992 г. и на 1 млрд. италиански лири за финансовата 1993 г. за предоставяне на обезщетението, което трябва да се изплати на собствениците на животни, унищожени през 1990 г., 1991 г. и 1992 г. поради заразяване с туберкулоза, бруцелоза или други инфекциозни заболявания, както и за предоставяне на възнагражденията за същите години на свободно практикуващите ветеринарни лекари, участвали в дейностите по оздравяване“.

42 Решение на Комисията от 2 април 1993 г. относно държавна помощ № 125/93 — Италия (Сицилия) — Изменение на съществуваща помощ (№ 149/89) чрез мярка за рефинансиране. Обеззаразяване на умрели говеда и овце (ОВ С 183, 1993 г., стр. 7). Преобразуването в евро е възприето от това решение.

43 Legge Regione Sicilia 4 aprile 1995, n. 28 — Norme per favorire il risanamento e il reintegro degli allevamenti zootecnici colpiti da malattie infettive. Istituzione dell'anagrafe zootecnica. Norme per l'Ente di sviluppo agricolo e per il settore agricolo. Modifiche alla legge regionale 25 marzo 1986, n. 13 (Регионален закон на Сицилия № 28 от 4 април 1995 г. за установяване на мерки за подпомагане на оздравяването и възстановяването на животновъдните стопанства, засегнати от инфекциозни заболявания, за въвеждане на регистър на популациите на селскостопански животни, за установяване на мерки в полза на Агенцията за развитие на земеделието и за земеделския сектор, както и за изменение на Регионален закон № 13 от 25 март 1986 г.) (наричан по-нататък „Регионален закон на Сицилия № 28/1995“). Член 1, параграф 1 от Регионален закон на Сицилия № 28/1995 предвижда, че „за целите по член 1 от [Регионален закон на Сицилия № 12/1989] се разрешават разходи в размер на 16 млрд. италиански лири за финансовата 1995 г. за предоставяне на обезщетение, което трябва да се плати на собствениците на животни, които са унищожени или предстои да бъдат унищожени през 1993 г., 1994 г. и 1995 г. поради заразяване с туберкулоза, бруцелоза или други инфекциозни заболявания, както и за предоставяне на възнагражденията на свободно практикуващите ветеринари, участвали в дейностите по оздравяване“.

44 Решение на Комисията от 15 септември 1995 г. относно държавна помощ № 485/A/95 — Италия (Сицилия) — Членове 1, 2 и 8 от Регионален закон № 28/95 (ОВ С 216, 1997 г., стр. 26). Преобразуването в евро е взето от това решение.

45 Предвид това, както е упоменато в точки 45 и 53 по-горе, член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 и член 11 от Регионален закон на Сицилия № 40/1997 изрично се позовават на член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989, но не изменят правото на обезщетение или някоя от характеристиките на това обезщетение (както се предвижда в член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/89).

46 Решение на Комисията от 14 юли 1989 г. относно държавна помощ № 149/89 — Италия (Сицилия) — Мерки за подобряване на стадата с туберкулоза и бруцелоза (вж. Деветнадесети доклад на Комисията относно политиката в областта на конкуренцията, публикуван през 1990 г., стр. 297).

58. От това следва, че в съответствие с член 108, параграф 3 ДФЕС за член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 е трябвало да бъде изпратено уведомление до Комисията и да бъде получено одобрение от нея, преди той да бъде приложен.

59. Няма спор, че Комисията не е била уведомена за член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005.

60. Както обаче е посочено в точка 27 по-горе, прилагането на изискването за уведомяване спрямо член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 щеше да е изключено, ако, както твърди италианското правителство, в негова полза е било приложено груповото освобождаване, предвидено с Регламент № 702/2014, или ако, както Комисията предлага, той е представлявал помощ *de minimis* по смисъла на Регламент № 1408/2013. По-нататък ще разгледам дали случаят е такъв.

2. Изключва ли се прилагането на изискването за уведомяване съгласно Регламент № 702/2014 или Регламент № 1408/2013 спрямо член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005?

61. Искам да отбележа, че в писменото си становище италианското правителство твърди, че член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 попада в обхвата на Регламент № 702/2014. Според него този регламент е приложим *ratione temporis* към настоящото дело на основание член 51 от него и както беше посочено в точка 29 по-горе, член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 отговаря на условията по член 26 от Регламент № 702/2014.

62. В рамките на процесуално-организационни действия Съдът запита заинтересованите субекти по член 23 от Статута на Съда дали Регламент № 702/2014 е приложим *ratione temporis* към настоящото дело, както и дали член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 е отговарял на условията по член 26 от този регламент.

63. В отговор на тези въпроси ASPC твърди, че член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 попада извън обхвата на Регламент № 702/2014, определен в член 1 от него. При всички положения това регионално законодателство не отговаряло на условията, предвидени в член 26 от Регламент № 702/2014.

64. Италианското правителство отново застъпва своята позиция, обобщена в точка 61 по-горе.

65. Комисията твърди, че Регламент № 702/2014 е приложим *ratione temporis*, но е малко вероятно член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 да отговаря на условията по член 26 от този регламент.

66. Поради оскъдната информация в преписката не съм в състояние да установя дали условията по Регламент № 702/2014 са изпълнени в настоящото дело. Въпреки това ще се постарая да дам някои насоки на запитващата юрисдикция.

67. На първо място, както италианското правителство и Комисията твърдят, Регламент № 702/2014, изглежда, е приложим *ratione temporis* към настоящото дело.

68. Регламент № 702/2014 влиза в сила на 1 юли 2014 г.⁴⁷, т.е. най-вероятно⁴⁸ след изплащането на спорното обезщетение на AU⁴⁹.

69. Член 51, параграф 1 от Регламент № 702/2014 обаче гласи, че се прилага за „индивидуална помощ, предоставена преди датата на неговото влизане в сила“, при условие че въпросната индивидуална помощ изпълнява определените в него условия.

70. Ето защо, стига тези условия да са изпълнени — като запитващата юрисдикция следва да провери това обстоятелство, този регламент е приложим по настоящото дело⁵⁰.

71. На второ място, следва да се припомни, че съгласно член 3 от Регламент № 702/2014 индивидуалните помощи, отпуснати по схеми за помощ, са съвместими с вътрешния пазар и се освобождават от задължението за уведомяване по член 108, параграф 3 ДФЕС, ако отговарят на условията, определени в глава I, както и на специфичните условия за съответната категория помощи, посочени в глава III от този регламент.

72. По отношение на условията, предвидени в глава I от Регламент № 702/2014, ще отбележа по-специално, че изглежда, не се прилага нито един от праговете за уведомяване, изброени по член 4 от този регламент; че спорното обезщетение отговаря на условието за прозрачност, тъй като представлява предоставяне на безвъзмездни средства (вж. член 5, параграф 2, буква а); както и че доколкото има за цел да компенсира вредите, претърпени от собствениците на унищожени животни, не се изисква привиждане на доказателство за стимулиращ ефект (вж. член 6, параграф 5, буква г).

73. По отношение на условията, предвидени в глава III от Регламент № 702/2014, относимата категория помощ е определена в член 26 от него, отнасяща се по-специално до помощ за разходите по предотвратяване, контрол и ликвидиране на болести по животните, както и за отстраняване и компенсиране на загубите, причинени от такива болести.

74. Първо, в това отношение италианското правителство твърди, че член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 е част от национална програма за предотвратяване, контрол и ликвидиране на въпросните болести съгласно изискванията на член 26, параграф 2 от Регламент № 702/2014. Отбелязвам, че в член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989, в Решението от 2002 г. и в отговора на ASPC на писмените въпроси на Съда се посочва друго обезщетение, което е предвидено в националното, а не в регионалното законодателство и което допълва спорното обезщетение⁵¹.

47 Вж. член 52 от Регламент № 702/2014.

48 От преписката по делото не е видно кога точно спорното обезщетение е изплатено на AU — или дори, както Комисията отбелязва, дали изобщо е изплатено. При все това за целите на анализа ще предположа, че това обезщетение е било изплатено на AU, тъй като, ако то не е било изплатено, на AU е нямало да бъде предоставена държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС. Причина за това е, че съгласно съдебната практика в *хипотезата на многогодишна програма* като член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 помощта се счита за предоставена на получателя едва от датата, на която тя действително е била получена от него — а не на датата, на която е била приета многогодишната схема за помощ (вж. решение от 8 декември 2011 г., France Télécom/Комисия, C-81/10 P, EU:C:2011:811, т. 82; определение от 5 октомври 2016 г., Diputación Foral de Bizkaia/Комисия, C-426/15 P, непубликувано, EU:C:2016:757, т. 29 и 30; решения от 28 октомври 2020 г., INAIL, C-608/19, EU:C:2020:865, т. 34 и от 29 ноември 2018 г., ARFEA/Комисия, T-720/16, непубликувано, EU:T:2018:853, т. 171—187).

49 Спорното обезщетение е можело да бъде изплатено на AU най-рано през 2008 г., тъй като през тази година Giudice unico del Tribunale di Catania (Районен съд, заседаващ в състав от един съдия, Катания) уважава искането на AU да се разпорежи на ASPC да изплати спорното обезщетение (вж. т. 8 по-горе).

50 Вж. по аналогия решение от 14 ноември 2019 г., Dilly's Wellnesshotel (C-585/17, EU:C:2019:969, т. 76 и 77). Това решение се отнася до член 58, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 2014 г., стр. 1), който подобно на член 51, параграф 1 от Регламент № 702/2014 гласи, че „[н]астоящият регламент се прилага за индивидуални помощи, предоставени преди неговото влизане в сила, ако помощите изпълняват всички условия, определени в настоящия регламент [...]“.

51 По-специално, член 1 от Регионален закон на Сицилия № 12/1989 се позовава на legge 9 giugno 1964, n. 615 — Bonifica sanitaria degli allevamenti dalla tubercolosis e dalla brucellosis (Закон № 615 от 9 юни 1964 г. относно оздравяване на стадата, засегнати от туберкулоза и бруцелоза), на който ASPC също се позовава.

75. Второ, болестите по животните, за които се предоставя обезщетение по член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005, а именно туберкулоза и левкоза (по отношение на едрия рогат добитък) и бруцелоза (по отношение на едрия рогат добитък, овцете и козите), са посочени в списъка с болести по животните, съставен от Световната организация за здравето на животните⁵² съгласно изискванията по член 26, параграф 4 от Регламент № 702/2014.

76. Трето, съгласно твърденията на Комисията по настоящото дело не е изпълнено условието по член 26, параграф 6 от Регламент № 702/2014 помощта да се изплаща в срок от четири години от датата на възникване на разхода или загубата, причинен(а) от болестта по животните. В това отношение ще отбележа, че спорното обезщетение вероятно е изплатено на АУ най-рано през 2008 г.⁵³ и че съгласно писменото становище на ASPC то се е отнасяло за животни, унищожени от 2003 г. нататък. Ако това е вярно, поне част от спорното обезщетение вероятно е било изплатено на АУ в нарушение на член 26, параграф 6 от Регламент № 702/2014. Това обстоятелство също трябва да се провери от запитващата юрисдикция.

77. Четвърто, ASPC твърди, че спорното обезщетение не отговаря на условията по член 26, параграфи 7 и 8 от Регламент № 702/2014, тъй като, вместо да обхваща изброените в тези разпоредби допустими разходи, то има за цел единствено да предостави на животновъдите компенсация за претърпените вреди. Освен това според ASPC изчисляването на спорното обезщетение чрез посочване на видовете, пола и възрастта на животните не отговаря на условието по член 26, параграф 9 от същия регламент, който изисква изчислението да се основава на пазарната стойност на унищожените животни.

78. Доводите на ASPC според мен са неубедителни. Без оглед на твърдението на италианското правителство, че спорното обезщетение може да бъде превантивно, както и компенсаторно, ще отбележа, че помощта по смисъла на член 26 от Регламент № 702/2014 може да има за своя единствена цел обезщетяването на животновъдите за унищожените животни. Причина за това е, че съгласно параграф 1 от тази разпоредба тя обхваща не само помощта за малките и средните предприятия „за разходите по предотвратяване, контрол и ликвидиране“ на болести по животните, но и помощта, „предназначена да компенсира такива предприятия за загубите, причинени от тези болести по животните“⁵⁴. Освен това ми се струва, че член 26, параграфи 7, 8 и 9 от Регламент № 702/2014 се прилагат за различни мерки. Докато член 26, параграф 7 се отнася до „мерки за предотвратяване“, член 26, параграф 8 е относно „мерки за контрол и ликвидиране“, а член 26, параграф 9 се прилага за „помощ за отстраняване и компенсиране на щетите, причинени от болести по животните“. Ето защо, ако, както твърди ASPC, член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 има за своя единствена цел да компенсира животновъдите за унищожените животни, обезщетението, предоставено на това основание, е трябвало да бъде изчислено по начин, съвместим с член 26, параграф 9 от Регламент № 702/2014, т.е. чрез позоваване на „пазарната стойност на животните, които са които са заклани“, и на свързаната с това „загуба на доходи“. В този случай не могат да се вземат предвид допустимите разходи, изброени в член 26, параграфи 7 и 8, тъй като тези разпоредби се прилагат за други видове мерки за помощ. Накрая, не виждам защо, както твърди ASPC, видът, полът и възрастта на унищожените животни не следва да се разглеждат като релевантни фактори за определянето на тяхната пазарна стойност.

79. Пето, запитващата юрисдикция трябва да провери дали, както ASPC твърди, не е имало официално признаване на огнище съобразно изискванията по член 26, параграф 10 от Регламент № 702/2014.

⁵² Този списък е наличен на уебсайта на Световната организация за здравето на животните.

⁵³ Вж. бележка под линия 49 по-горе.

⁵⁴ Курсивът е мой.

80. Шесто, ще отбележа, че в Решението от 2002 г. Комисията е проявила снизхождение във връзка с изискването по член 26, параграф 13 от Регламент № 702/2014⁵⁵ предоставената по член 26 помощ „и всички други плащания, получени от бенефициера“, да бъдат ограничени до 100% от допустимите разходи (в настоящия случай 100% от пазарната стойност и свързаната загуба на приходи). Както беше посочено в точка 46 по-горе, в това решение Комисията приема от съображения за опростяване на административните процедури, че е възможно в отделни случаи да има известна степен на свръхобезщетение.

81. Ето защо, ако запитващата юрисдикция приеме, че в настоящото дело са изпълнени условията, изброени в глава I и в член 26 от Регламент № 702/2014, от това би следвало, че италианските органи не са нарушили член 108, параграф 3 ДФЕС, като не са изпратили уведомление за член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 преди прилагането му.

82. Обратно, ако запитващата юрисдикция приеме, по-специално с оглед на точка 76 по-горе, че тези условия не са изпълнени, въпросното законодателство би било приложено в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС. Както обаче беше посочено в точка 60 по-горе, в този случай член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005 все пак би бил приложен по съвместим с тази разпоредба начин, ако, както Комисията предлага в отговора си на поставените от Съда въпроси, той представлява помощ *de minimis* по смисъла на Регламент № 1408/2013.

83. В това отношение ще отбележа, че макар да влиза в сила на 1 януари 2014 г.⁵⁶, този регламент, изглежда, е приложим *ratione temporis* по силата на член 7, параграф 1 от него. Тази разпоредба, подобно на член 51, параграф 1 от Регламент № 702/2014, гласи, че Регламент № 1408/2013 „се прилага за помощта, предоставена преди влизането му в сила, ако помощта изпълнява условията по [него]“. В това отношение и във връзка с Регламент № 1408/2013⁵⁷ може да се направи позоваване на съображенията, на които се прави позоваване във връзка с Регламент № 702/2014.

84. Съгласно член 3, параграф 1 от Регламент № 1408/2013 мерките за помощ „не отговарят на всички критерии по член 107, параграф 1 [ДФЕС] и следователно са освободени от изискването за уведомяване по член 108, параграф 3 [ДФЕС], ако изпълняват условията, посочени в [този] регламент“.

85. Предоставеното на АУ обезщетение, възлизащо в размер на 11 930,08 EUR, не превишава тавана *de minimis*, предвиден в член 3, параграф 2 от Регламент № 1408/2013 (ако се приеме, че за период от три данъчни години на АУ не е предоставяна допълнителна помощ, която в съчетание с посочената по-горе би превишила тавана *de minimis*). Запитващата юрисдикция следва да провери, че кумулативният размер на помощта *de minimis*, предоставена на земеделските предприятия в Италия, не превишава националния лимит, определен в член 3, параграф 3 от този регламент и в приложението към него.

86. Моето заключение е, че може да се изключи прилагането на изискването за уведомяване по член 108, параграф 3 ДФЕС спрямо национална мярка като член 25, параграф 16 от Регионален закон на Сицилия № 19/2005, стига тя да отговаря на условията, предвидени в глава I и в член 26 от Регламент № 702/2014, по-специално на условието по член 26, параграф 6 от него помощта да се изплаща в срок от четири години от датата на възникване на разхода или

⁵⁵ По-скоро във връзка със сходното изискване, съдържащо се в точка 11.4.5 от Насоките на Общността за държавните помощи в селскостопанския сектор (вж. бележка под линия 34 по-горе), тъй като Регламент № 702/2014 не е бил приет към момента на приемането на Решението от 2002 г.

⁵⁶ Вж. член 8 от Регламент № 1408/2013.

⁵⁷ Вж. точки 67—69 по-горе.

загубата, причинен(а) от болестта по животните — като запитващата юрисдикция следва да провери това обстоятелство. Освен това може да се изключи прилагането на изискването за уведомяване спрямо такава мярка, ако тя отговаря на условията, предвидени в Регламент № 1408/2013 — като запитващата юрисдикция трябва да провери и това обстоятелство.

IV. Заключение

87. По изложените съображения предлагам на Съда да отговори на втория въпрос, отправен от Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд, Италия), по следния начин:

- „1) Национална мярка като разглежданата в главното производство, чиято единствена цел е увеличение на бюджета, разпределен за разрешена схема за помощ, и да предвиди шестгодишно удължаване на срока на действие на тази схема, представлява изменение на съществуваща помощ по смисъла на член 1, буква в) от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член [108 ДФЕС], освен ако това увеличение не остане под прага от 20 %, предвиден в член 4, параграф 1, второ изречение от Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 година за прилагането от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета относно определянето на подробни правила за прилагането на член [108 ДФЕС] — като запитващата юрисдикция следва да провери това обстоятелство.
- 2) Може да се изключи прилагането на изискването за уведомяване по член 108, параграф 3 ДФЕС спрямо такава мярка, стига тя да отговаря на условията, предвидени в глава I и в член 26 от Регламент (ЕС) № 702/2014 на Комисията от 25 юни 2014 година относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 ДФЕС, по-специално на условието по член 26, параграф 6 от този регламент помощта да се изплаща в срок от четири години от датата на възникване на разхода или загубата, причинен(а) от болестта по животните — като запитващата юрисдикция следва да провери това обстоятелство. Освен това може да се изключи прилагането на изискването за уведомяване спрямо такава мярка, ако тя отговаря на условията, предвидени в Регламент (ЕС) № 1408/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 ДФЕС към помощта de minimis в селскостопанския сектор — като запитващата юрисдикция трябва да провери и това обстоятелство“.